

סמינר לבני ולבנות מצווה

חוברת הדרכה

*This TALI Bar-Bat Mitzvah Program was
produced thanks to the generous support of*

Toddy and Irving Granovsky

Golda Feig Steinman and Ned Steinman

קרן החינוך למען בתי ספר תל"י
The TALI Education Fund
רח' אברהם גרנות 4, ירושלים

<https://tali.org.il>

טלפון: 074-7800758

כל הזכויות שמורות 2022, האגף למשאבי למידה בקרן החינוך למען בתי ספר תל"י אין לשכפל, להעתיק, לצלם, להקליט, לאחסן במאגר מידע, לשדר או לקלוט, בכל דרך או בכל אמצעי אלקטרוני, אופטי, מכני או אחר, כל חלק שהוא חלק שבספר זה. שימוש מסחרי מכל סוג שהוא בחומר שבספר זה אסור בהחלט אלא ברשום מפורשת בכתב מהמו"ל.

מאגר משאבים – סמינר הבגד היהודי שלי:
<https://tali.org.il/beged-seminar-resources>

תוכן עניינים

4	מבוא
5	תופרים בגד יהודי פתיחה
7	מלידה עד פרידה טקסי מעגל החיים היהודי
14	הסיפור היהודי מימי התנ"ך ועד ימינו
18	נעים להכיר! דמויות מופת בתרבות היהודית
20	חידות וחגים בעקבות לוח השנה היהודי-ישראלי
23	הקידוש והשימוש תערוכת החפץ היהודי
32	עם הספר היצירה היהודית במהלך הדורות
35	העם היהודי זהות יהודית מסביב לעולם
38	יש לזה ערך ערכים בתרבות היהודית
42	הבגד היהודי שלי פעילות מסכמת

סמינר לבני ולבנות מצווה

גיל המצוות מביא איתו הזדמנות עבור התלמידים לקחת על עצמם אחריות על הזהות היהודית שלהם, ולברר בעצמם מה בתרבות היהודית משמעותי עבורם. עד עתה ההורים הם שבחרו בשבילם את "המלתחה" היהודית, ואילו כעת על המתבגרים להתחיל להיות פעילים ועצמאיים בתפירת זהותם היהודית. מטרת הסמינר "הבגד היהודי" היא להרחיב את הידע בתרבות היהודית, לעורר עניין וסקרנות (ואף התלהבות) אצל המתבגרים לגבי זהותם היהודית-ישראלית. תקוותנו שהתלמידים שיחוו את הסמינר, יחוו מציודים בחוט ומחט ועם רצון ויכולת להמשיך במלאכת התפירה של זהותם.

מבנה הסמינר

הסמינר בן יומיים ומתקיים בשעות הלימודים הרגילות. לפניכם פרקי הסמינר ומשך הזמן לכל פעילות:

תופרים בגד יהודי פתיחה	20 – 25 דקות	הקידוש והשימוש תערוכת החפץ היהודי	45 דקות
מלידה עד פרידה טקסי מעגל החיים היהודי	60 דקות	עם הספר היצירה היהודית במהלך הדורות	45 דקות
הסיפור היהודי מימי התנ"ך ועד ימינו	45 דקות	העם היהודי זהות יהודית מסביב לעולם	90 דקות
נעים להכיר! דמויות מופת בתרבות היהודית	45 דקות	יש לזה ערך ערכים בתרבות היהודית	45 דקות
חידות וחגים בעקבות לוח השנה היהודי-ישראלי	45 דקות	הבגד היהודי שלי פעילות מסכמת	60 דקות

הרכב הקבוצות

הסמינר מתקיים בקבוצות של חצי כיתה (עד 16 תלמידים בקבוצה)

מיקום

הפעילויות יתקיימו בכיתות רגילות (שימו לב לאופן סידור הכיתה לפני כל פעילות). פעילות "הקידוש והשימוש" מתקיימת בחדר מרווח יותר שאפשר להקים במהלך המשבצות האחרות.

תופרים בגד יהודי

פתיח

משך הפעילות

20 - 25 דקות

בפעילות זו נערוך היכרות ונציג את הדימוי המרכזי של הסמינר: הבגד היהודי. הדימוי מקביל בין בירור הזהות היהודית לבחירת בגד: על כל אחד ואחת מאיתנו לבחור משלל הרכיבים האפשריים את המתאימים ביותר להיות ה"בגד היהודי" שלו או שלה.

ציוד

- קישור ל**סרטון** (או עותק בדיסק און קי)
- מחשב, מקרן ורמקולים
- דף עם ציור חולצת טי לכל תלמיד ותלמידה

מהלך הפעילות

משחק היכרות (5 דקות)

מברכים ברכת שלום, עושים סבב שמות ומשחקים במשחק הכרות.

מטרת המשחק לערוך היכרות קצרה בין התלמידים למדריכים ולפתוח את הסמינר בצורה חביבה. חשוב שהמשחק יהיה קצר ולא יגזול יותר מדי זמן.

הצעה למשחק: אחד התלמידים עומד במרכז הכיתה, מרים דף גדול ואז משחרר אותו. בעת השחרור הוא אומר שם של אחד התלמידים בקבוצה. התלמיד ששמו נקרא צריך לתפוס את הנייר לפני שהוא נוגע ברצפה. אם הצליח, תורו להגיד את השם של תלמידה אחרת (אסור לחזור על אותו שם פעמיים). אם לא הצליח להגיע בזמן, גוזרים את הנייר לחצי וחוזרים על אותה פעולה, עד שנשארת פיסת נייר קטנה מדי לחלוקה.

פתיחה (5 דקות)

שואלים מי כבר חגגו בר מצווה או בת מצווה ומי יחגגו בקרוב.

מסבירים: כשבת מגיעה לגיל 12 ובן לגיל 13 – הם נחשבים "בני מצווה" (גם אם לא ציינו את האירוע במסיבה). זהו נקודת ציון משמעותית המסמלת את המעבר מילדות לתחילת ההתבגרות. לכן חשוב לא להתעלם מנקודה זו בזמן אלא לעצור ולעשות חושבים: איך כל אחד מאיתנו מתחבר לדבר הגדול והעמוק הזה שנקרא "יהדות".

מספרים שביומיים הבאים נתעמק בשאלה זו. יכולות להיות תשובות רבות לשאלה, אין תשובה אחידה לכולם. אנו מחפשים את התשובה הנכונה לכל אחד מאיתנו באופן אישי. ביומיים הבאים נדון ביחד, נשחק, ניצור, נפעל... בקיצור, יהיה מעניין!

חלק א: הקרנת הסרטון (5 דקות)

מקרינים את [הסרטון](#) המציג ילד ושמו יוני שעומד לחגוג בר מצווה (כדאי להזכיר את שמו של הילד, כי בסרטון הוא אינו נזכר) ומתלבט כיצד עליו לחגוג אותה. שאלה זו מובילה לשאלה מהותית יותר: מהי היהדות עבורו? הסרטון מציג את הדימוי של "הבגד היהודי".

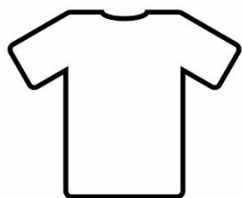
חלק ב: בעקבות הסרטון

שאלות:

- מה הרעיונות המרכזיים שעלו בסרטון?
- כיצד ניצן בחרה לציין את בת המצווה שלה?
- איך זה היה קשור ליהדות? (היא חיברה בין ערך חשוב ביהדות לעשייה)

ניצן הציעה ליוני לחשוב לאילו תכנים ביהדות הוא מתחבר. מזמינים את התלמידים להעלות אסוציאציות למילה "יהדות", מה אומר המושג "יהדות" לכל אחד מהתלמידים. כותבים את התשובות על הלוח בשמש אסוציאציות.

הבגד היהודי שלי (2-3 דקות)

מסבירים לתלמידים שביומיים הבאים נעסוק ברכיבים שונים של התרבות היהודית. מספרים להם שהם, כמו יוני, יקבלו לקראת סוף הסמינר חולצה חלקה ושהם יוכלו להכין את ה"בגד היהודי" שלהם, שישקף אילו רכיבים מהתרבות היהודית משמעותיים לכל אחת ואחד מהם באופן אישי.

כהכנה לעיצוב החולצות, הם יקבלו דף בצורת חולצת טי. מסבירים שלאחר כל יחידה הם ירשמו משהו מתוכה שעניין אותם/ משהו חדש שלמדו/ משהו שהיה משמעותי עבורם. בסוף הסמינר, כאשר יפנו להכנת החולצות שלהם, יוכלו להיעזר במה שכתבו ולהיזכר בתכנים שלמדו. מחלקים לתלמידים את הדפים ומבקשים מהם לרשום את שמם ולשמור את הדף בצד.

שימו לב: בגלל אילוצי הצלולים בבית הספר, ייתכן ותצטרכו להתחיל את היחידה השנייה (מלידה עד פרידה) בשיעור זה. במקרה זה מצרפים את חלק א' של היחידה ליחידת הפתיחה.

מלידה עד פרידה

טקסי מעגל החיים היהודי

משך הפעילות

שעה

מלידתו ועד סוף חייו, מלווים את האדם היהודי טקסי חיים (טקסי מעבר). אלו הן אבני דרך, נקודות עצירה בחייו. לטקסים אלה יש משמעות: הם משקפים רעיונות וערכים חשובים בתרבות היהודית, ומחברים את הפרט לעם היהודי ולחיים קהילתיים.

ציוד

שימו לב: בפעילות יש כרטיסיות רבות. כדי לשמור על הסדר יש להכין אותן מראש בשתי קבוצות: כרטיסיות לשלב הראשון של הפעילות (מסומנות במילים **שלב ראשון**) וכרטיסיות לשלב השני של הפעילות (מסומנות במילים **שלב שני**).

- כרטיסיות לחלק ב, שלב ראשון:
4 כרטיסיות איורים גדולות, כל אחת מציגה טקס אחר (כרטיסיית **טקס**)
11 כרטיסיות קטנות מאוירות, כל אחת מתמקדת ברכיב אחר של הטקס (כרטיסיית **רכיב**)

- כרטיסיות לחלק ב, שלב שני:
6 כרטיסיות איורים גדולות, כל אחת מציגה **דימוי של רכיב** אחר בטקס בר/בת מצווה (כרטיסיית **איור**)
7 כרטיסיות בינוניות, כל אחת עם **השם של רכיב** אחר בטקס בר/בת מצווה (כרטיסיית **רכיב**, עם פס סגול)
9 כרטיסיות קטנות, כל אחת מתמקדת ב**משמעות** של רכיב בטקס בר/בת מצווה (כרטיסיית **משמעות**, עם פס כחול)

מהלך הפעילות

חלק א: משמעותו של טקס (15 דקות)

מחלקים את התלמידים באמצע, לשתי קבוצות.

מספרים לתלמידים סיפור מסגרת:

יצור מכובד אחר נחת על כדור הארץ, בישראל, בדיוק למסיבת יום הולדת של ילד בן חמש. הוא לא מבין מה מתרחש שם (אפשר להשמיע שירי יום הולדת ברקע).

שואלים: מה הדברים שהיצור יראה וישמע (מעשים, פעולות, חפצים וקולות)? מאפשרים בכל פעם לקבוצה אחרת את רשות הדיבור והם אומרים פריט, אותו רושמים על הלוח תחת שם הקבוצה. אין לחזור על מה שכבר נאמר (מוסיפים אם חסר: כיסא מקושט, הרמת הילד על הכיסא לפי מספר שנותיו, זר פרחים, עוגה, נרות, מתנות, ברכות, שירים, שקיות יום הולדת, אורחים). הקבוצה שיש לה הכי הרבה רעיונות מנצחת.

הסבר:

היצור אינו מבין את כל המעשים והמנהגים האלה – צריך להסביר לו שאלו אינם "סתם דברים" שעושים, אלה הם מנהגים שהתפתחו עם הזמן, ושכל אחד מהם מייצג רעיון הקשור למהות של חגיגת יום הולדת. בוחרים ב-2-3 רכיבים ומנסים לפענח את משמעותם ביחד:

נרות – סמל לאור, לשמחה; כל נר מסמל שנה בחיי הילד. מספר הנרות כמספר הגיל ועוד שנה, מתנות – יום הולדת הוא הזדמנות להרעיף אהבה ולשמח את בן או בת השמחה. גם האורחים מוכנים להוציא מכספם כדי לשמח. כאשר הם בוחרים את המתנה הם חושבים על האדם שיקבל אותה, על אופיו ועל תחביביו, ומנסים להתאים משהו שישמח אותו במיוחד. ברכות יום הולדת – ברכות נאמרות בדרך כלל כאיחולים לעתיד ונובעות מתוך אהבה ודאגה לבן או בת השמחה.

"הפתעות" לאורחים (שקית יום הולדת) – כאשר אנו שמחים, אנו רוצים לשתף אחרים בשמחתנו. באמצעות ה"הפתעות" אנו מודים להם על כך שבאו לחגוג איתנו, על שברכו אותנו ואולי אף הביאו מתנה. זר – דרך לייחד את בן או בת השמחה באופן מוחשי. בלי הזר, כולם עשויים להראות דומים. הזר גם מזכיר את החוגגים הם מלכים ליום אחד. הרמה על כיסא – כמספר הגיל ועוד שנה, שירת "כן תזכה לשנה הבאה", הבעת משאלה עם כיבוי הנרות – מנהגים שפניהם לעתיד, לשנה הבאה. הם באים להצביע על ההמשכיות שבחיים. אנו חוגגים את ההווה, אך פנינו כבר לעתיד. הזמנת אורחים, חברים ומשפחה – מוזמנים אורחים שיש להם קשר עם בן או בת השמחה, כדי שגם הם יחזו בצמיחה ובגדילה של ילד/ת יום ההולדת.

חלק ב: טקסי חיים בתרבות היהודית (40 דקות)

מסבירים שמסיבת יום הולדת היא מעין טקס מעבר – עוברים מגיל אחד לגיל הבא. בתרבות היהודית יש כמה טקסי מעבר חשובים, המציינים את המעבר מתקופה חיים אחת לאחרת. כפי שהתבוננו בטקס יום הולדת, נתבונן כעת בטקסי מעבר נוספים, נכיר את הסמלים והמרכיבים שלהם וביחד נפענח את משמעותם.

שואלים את התלמידים: אילו טקסי מעבר הם מכירים?

נעסוק בארבעה טקסי מעבר (רשמו אותם על הלוח לפי הסדר):

- טקסי לידה (ברית, שמחת בת)
- טקסי התבגרות (בת מצווה, בר מצווה)
- טקס הנישואין
- טקסי אבלות (נתמקד בשבעה)

בשלב הראשון של הפעילות נתמקד בשלושה סוגים של טקסי מעבר (לידה, חתונה ואבלות).
בשלב השני נתמקד בטקס שקשור לשלב שלהם בחיים: בר מצווה ובת מצווה.

שלב ראשון: "שחק אותה"

מפזרים על הרצפה את 4 איורי **הטקסים**. קוראים בכל פעם לתלמיד אחר, ומביאים לו כרטיסיה עם **רכיב** מאחד הטקסים, שאת תוכנה הוא מסתיר מהאחרים. הוא צריך להציג את הרכיב בפנטומימה והתלמידים צריכים לנחש מהו הרכיב ומאיזה טקס הוא. לאחר הניחוש אפשר להציג את האיור של הרכיב לתלמידים, ולהניח אותו לצד כרטיס הטקס על הרצפה.

מדי פעם שואלים את התלמידים למה התאימו את הרכיב דווקא על הטקס הזה ואיך הרכיב קשור לטקס, מה המשמעות שלו.

מסכמים שממש כפי שראינו שיש משמעות לרכיבים של מסיבת יום הולדת, כך טקסי המעבר במסורת היהודית מורכבים מפריטים בעלי משמעות לשלבים השונים בחיים.

עומדים על המשותף לטקסים שונים (נעשה עם הקהילה והמשפחה, שמחה, איחולים לעתיד).

בשלב השני של הפעילות נתמקד בטקסי בר-בת מצווה.

לפני שמתחילים חשוב להדגיש שאין דרך אחת לציין ולחגוג בר מצווה או בת מצווה.

לגבי בר המצווה: יש דרך מסורתית בה נוהגים לציין את ההגעה לגיל זה שהתפתחה במהלך הדורות.

לגבי בת מצווה: רק במאה השנים האחרונות החלו לציין, ולא נוצר מנהג אחד מרכזי. (אפשר להזכיר את הסרטון הפותח, כאשר ניצן הזכירה אפשרויות שונות).

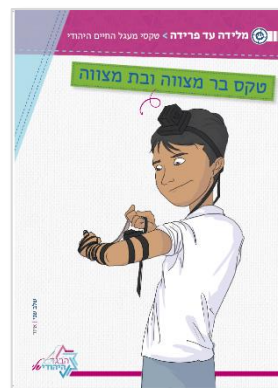
נכיר עכשיו את הרכיבים המסורתיים של טקסים אלו, בבסיס שאחר כך כל אחד יכול לבחור ממנו, להוסיף ולהתאים לעצמו.

שלב שני: משחק "זוגות-זוגות"

חלקו לתלמידים באופן אקראי שניים מסוגי הכרטיסים הלא מאוירים: בעלי הפס הסגול (**רכיב** בטקס, מנהג) והתכלת (**משמעות** הרכיב או המנהג). על התלמידים להתאים זוגות. משמיעים מוזיקה ומתחילים להסתובב. מי שמצא זוג – מתיישב בצד. ברגע שכולם מצאו זוג, או שנשארו רק כאלה שלא מתאימים כולם מתיישבים.

מפזרים על הרצפה 6 כרטיסיות גדולות עם איורים (כרטיסיות איור בר מצווה ובת מצווה): עלייה לתורה (לבן ולבת), תפילין, דרשה, ברכות של ההורים או הסבים, מסיבה.

כל זוג מתאים את הרכיב (המנהג) שבידו לתמונה, ושם את כרטיס המשמעות לצד הרכיב. עוברים על המנהגים. בודקים עם הילדים אם הם מכירים אותם, ומסכמים את המשמעות שלהם לגיל ההתבגרות. אפשר גם כאן לשחק בתפקיד החיזר, ולקרוא לזוגות להסביר מה המשמעות של חלק מהמנהגים.

סיכום (5 דקות)

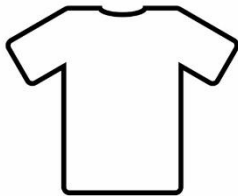
מסכמים שסביר להניח שבמהלך החיים כל אחד מאתנו ישתתף בטקסי המעבר בהם התמקדנו בפעילות. אנו מקווים שלאחר פעילות זו נוכל לחוות קצת אחרת את הטקסים, נרכיב "משקפיים" מיוחדים שיחשפו את המשמעויות העומדות מאחורי המעשים והרכיבים השונים שבטקסים ונכיר את העושר הרב הגלום בתוכם.

ספציפית לגבי בר המצווה ובת המצווה – בתקופה הקרובה מרבית התלמידים יציינו (אם לא ציינו כבר) את בת המצווה או בר המצווה. כל אחד בוחר בדרך אחרת לציין את זה – שמתאים להם – מה שחשוב – כאשר מתכננים כיצד נציין מעבר חשוב זה, נשים לב למשמעות מאחורי הרכיבים השונים בטקס ובחגיגה.

הבגד היהודי שלי (2-3 דקות)

התלמידים רושמים על הדף בצורת חולצה:

משהו מתוך הפעילות שעניין אותם/ משהו חדש שלמדו/ משהו שהיה משמעותי עבורם/ רעיון בטקס בר מצווה או בת מצווה שנראה להם חשוב וכדומה.

פירוט הכרטיסיות

כרטיסיות למשחק "שחק אותה" (שלב ראשון)

משמעות	מנהג	טקס
הענקת זְהוּת אישית לתינוק או לתינוקת.	קריאת שם	ברית מילה שמחת בת / "זָבַד הבת" (זָבַד = מתנה)
הבעת איחולים לעתיד.	ברכות לתינוק או לתינוקת	
הבעת שמחה וחגיגה בחיק המשפחה, החברים והקהילה.	מסיבה וסעודה חגיגית עם משפחה וחברים	
הבעת תקווה לחיים של זוגיות ושמחה.	שבע ברכות (מברכים את החתן והכלה בשבע ברכות שונות.)	
סמל לבית (למשפחה) החדש שהזוג יבנה יחד.	חופה	טקס הנישואין
זְכָר לחורבן בית המקדש. הַבְעַת הרעיון שגם ברגע מאוד משמח ואישי, אנחנו מתחברים לעבר של העם שלנו וזוכרים את ירושלים שהייתה פעם חַרְבָּה.	שבירת כוס מלווה בשירה: "אם אשכחך ירושלים... אם לא אעלה את ירושלים על ראש שמחתי"	
הסכם שבו קובעים את המחויבות הכלכלית בין בני הזוג. ההסכם הוא בסיס למחויבות הַדָּדִית בין הזוג.	כתובה (מעין "חוזה" בין החתן והכלה)	
מעשה המעניק תוקף משפטי לטקס ומחבר בין בני הזוג.	נתינת טבעת	
הבעת השתתפות בצער, תמיכה רגשית.	מסיבה וסעודה חגיגית עם משפחה וחברים	
הבעת כאב על האובדן.	ניחום אַבְלִים (אנשים באים לבקר את האבלים)	מנהגי אַבְלוּת (יושבים "שבעה")
מסמל את מצב הרוח השָפוּף (נמוך) של האָבֵל.	קריעה של הבגד	
הענקת זְהוּת אישית לתינוק או לתינוקת.	ישיבה על כסאות נמוכים	

כרטיסיות למשחק זוגות-זוגות (שלב שני)

מנהג	משמעות
הנחת תפילין	עשיית מצווה המיועדת רק לבוגרים, מעבר מילדות לבגרות.
עלייה לתורה (ברכה שנאמרת לפני ואחרי שקוראים בתורה)	הפיכה מילד לבוגר, יכולים להשתתף בפעולות שרק מבוגרים עושים.
קריאה בתורה	המחשת הבגרות, יכולת לקרוא בצורה מדויקת בפני קהל לאחר הכנה מרובה.
	חיבור למסורת היהודית ולספר התורה שמהווה את בסיס מסורת זו.
זריקת סוכריות	הבעת שמחה, משמחים את הנערה או הנער החוגגים בדברים מתוקים.
דרשה	המחשת הבגרות, היכולת לחשוב באופן עצמאי, לכתוב ולשאת דברים בפני קהל.
	חיבור למסורת ולתרבות של עם ישראל. הזדמנות לשתף את מחשבותיהם לגבי מסורת זו באופן אישי.
ברכות מפי בני משפחה וחברים	הבעת איחולים ותקוות לעתיד.
מסיבה וסעודה חגיגית עם משפחה וחברים	הבעת שמחה וחגיגה בחיק המשפחה, החברים והקהילה.

הסיפור היהודי

מימי התנ"ך ועד ימינו

משך הפעילות

45 דקות

הביוגרפיה שלנו, מהלך חיינו, הם חלק מהותי ממי שאנחנו, מהזהות העצמית שלנו. כדי להבין את עצמנו חשוב להכיר מה עברנו בחיים. כך גם לגבי העם שלנו, אחת הדרכים להבין את העם שלנו היא להכיר את העבר ואת ההיסטוריה שלו. הכרה זו עוזרת לנו להבין את עצמנו כעם, ולהרגיש שייכים לאותו עם.

ציוד

- ציר זמן אישי
- ציר זמן גדול שמורכב על הלוח בנוי מ-4 רצועות נפרדות.
- 4 כרטיסיות מידע על מאורעות שונים בעם היהודי
- 4 שקיות עם פריטים שונים, שקית לכל תקופה
- 4 "קפסולות זמן" (קופסאות עץ מסומנות לפי תקופות)
- סרט ארוך ("ציר הזמן")
- [מצגת](#) עם תצלומים של הפריטים בהשפעתם לימינו (גירסה מעט שונה מצורפת כקובץ PDF בדיסק און קי)

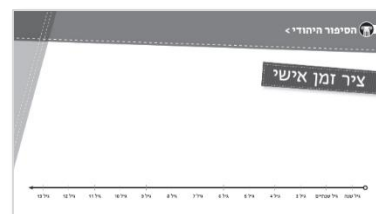
הפריטים בכל שקית:

תקופת המקרא (יציאת מצרים) – מצת יד, אבן בנייה ממצרים, המטה של משה, שרשראות של עבדים, ענף לסוכה.

תקופת בית המקדש השני וחז"ל (חורבן בית המקדש השני) – אבן מבית המקדש, דף מתוך ספר תהילים עם הפסוק אם אשכחך ירושלים, כלי שבור מבית המקדש, אפר שריפה של המקדש, סמל מנורת הזהב על מטבע מתקופת המקדש.

תקופת ימי הביניים (גירוש ספרד) – דף מסידור ספרדי עתיק, ספר בלדינו, ציור מזכרת מעיר המגורים בספרד, שיר של יהודה הלוי, שק מסע.

תקופת העת החדשה (הקמת מדינת ישראל) – תצלום דוד בן גוריון, תצלום הכרזת המדינה, מגילת העצמאות, דגל ישראל, התקווה, סמל המדינה, כחול לבן (טלית).

הסיפור היהודי - חינוך הבית ועד סנינו

תקופת המקרא

המאמר: יציאת מצרים - 6 ירחים-3000 שנה

משימה
 כדי להבין את חשיבות יציאת מצרים, קראו את התנ"ך וכתבו את המעשה המרכזי שבו יצא ישראל ממצרים. מה היה המטרה של יציאת מצרים? מה היה המסע? מה היה המטרה של המסע? מה היה המטרה של המסע? מה היה המטרה של המסע?

שאלה פתוחה
 מה היה המטרה של יציאת מצרים? מה היה המטרה של המסע? מה היה המטרה של המסע? מה היה המטרה של המסע?

מהלך הפעילות

חלק א: ציר זמן אישי (15 דקות)

פעילות

מחלקים לכל תלמיד ותלמידה דף עם ציר זמן ריק, ציר החיים האישי שלהם. מבקשים מהתלמידים לציין על הציר 5 אירועים חשובים או תקופות משמעותיות בחייהם, אירועים שזכורים להם במיוחד, שהשפיעו על מי שהם וכו'. יש להדגים קודם עם דוגמה מהחיים של המדריך, למשל – בגיל 7 עברתי לגור בגדרה.

שיתוף: מבקשים מכמה תלמידים לשתף בדוגמה אחת שרשמו.

מסכמים שכמו שהעבר שלי וכל מה שקרה לי הוא חלק מהותי ממי שאני, מהזהות שלי וכדי להבין את עצמי חשוב לי להכיר ולזכור מה עברתי בחיי, כך גם לגבי העם שלנו – אחת הדרכים להבין את העם היהודי היא להכיר את הסיפור ההיסטורי שלו. היכרות זו גם עוזרת לנו להרגיש שייכות וחיבור לעם. הפעילות הבאה תהיה סביב ארבעה מאורעות מעצבים כאלה.

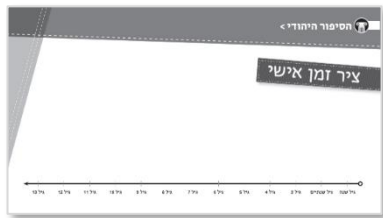
חלק ב: מאורעות בהיסטוריה בקפסולת הזמן (20 דקות)

פתיחה

מומלץ לפתוח עם **אפקט מוזיקלי בטלפון** (להשמיע שניות 16-26) או **בספוטפייל**. ספרו לתלמידים כי מכונת זמן זרקה אותם לתקופות שונות. כעת כל קבוצה נמצאת בזמן שבו קרה מאורע משמעותי אחר לעם היהודי, שהשפיע עליו ועל הזהות שלו, קצת כפי שהמאורעות האישיים שכתבתם השפיעו עליכם. כל קבוצה תלמד על המאורע שלה ותבצע את המשימה שיש בכרטיס. רושמים על הלוח את שמות התקופות.

פעילות

מחלקים את הקבוצה לארבע תת-קבוצות. כל תת-קבוצה מקבלת כרטיס עם מאורע אחד מאחת התקופות שבציר הזמן, שקית עם 5-7 פריטים הקשורים למאורע, וקפסולת זמן. הם צריכים לקרוא את הכרטיס ולבצע את המשימה: בחירת פריט שקשור למאורע המתואר בכרטיס, שלדעתם יכול לסמל את

הסיפור היהודי - חינוך הבית ועד סנינו

תקופת המקרא

המאמר: יציאת מצרים - 6 ירחים-3000 שנה

משימה
 כדי להבין את חשיבות יציאת מצרים, קראו את התנ"ך וכתבו את המעשה המרכזי שבו יצא ישראל ממצרים. מה היה המטרה של יציאת מצרים? מה היה המסע? מה היה המטרה של המסע? מה היה המטרה של המסע?

שאלה פתוחה
 מה היה המטרה של יציאת מצרים? מה היה המטרה של המסע? מה היה המטרה של המסע? מה היה המטרה של המסע?

חלק ד: סיכום

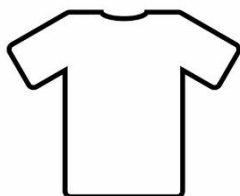
המאורעות שהזכרנו ועוד רבים, הפכו בעצם את עם ישראל למה שהוא היום, בדומה למה שראינו עם המאורעות האישיים שלכם.

הם השפיעו על החגים שלנו (למשל בדוגמאות שהובאו – פסח, תשעה באב), על המקומות החשובים לנו (הכותל המערבי), על מנהגי העדות שלנו (בדוגמאות: מנהגי ספרד, לדינו, שמות משפחה) ועל סמלי המדינה שאנו חיים בה. חשוב להכיר מאורעות אלה כדי להבין מי אנחנו.

הבגד היהודי שלי (2-3 דקות)

התלמידים רשמים על הדף בצורת חולצה:

משהו מהפעילות שעניין אותם / משהו חדש שלמדו / משהו שהיה משמעותי עבורם / תקופה בהיסטוריה היהודית בה היו רוצים לבקר במכונת הזמן.

נעים להכיר!

דמויות מופת בתרבות היהודית

משך הפעילות

45 דקות

אנחנו מושפעים מכל מיני דמויות, חלקן חיות איתנו וחלקן כבר לא, אך אנחנו שואבים מחייהן השראה. מטרת הפעילות היא לערוך היכרות עם דמויות מופת בתרבות היהודית שראוי לשאוב השראה מחייהן, ולהגביר את תשומת לב לאנשים סביבנו שאף הם יכולים להוות מודל השראה.

ציוד

- 20 כרטיסיות של דמויות – 10 גברים ו-10 נשים. לכל דמות מוצמד לפחות אביזר אחד
- אביזרים עודפים לתלמידים שמעוניינים בכך
- כרטיסי תכונות

מהלך הפעילות

פתיחה (5 דקות)

מספרים כי בפעילות זו נלמד על דמויות מופת שונות ועל היחס שלנו אליהן. שואלים: מהי דמות מופת? לאחר קבלת התשובות, כתבו או הקריאו את ההגדרות הבאות:

מופת – אדם, פעולה או אופן התנהגות הנחשבים וראויים לשמש מקור לחיקוי; דוגמה לשמן הראוי לחקויה

דמות מופת – אדם דגול הראוי לשמש דוגמה לאחרים

חלק א: ספיד-דייטינג דמויות מופת (20 דקות)

1. מחלקים לכל תלמידה ותלמיד שקית עם כרטיס ואביזר של הדמות שלהם.
2. התלמידים קוראים את המידע על הדמות וחושבים על תשובה לשאלות המופיעות בתחתית הכרטיס:
 - איך חיי יכולים להיות מודל לחיקוי לאחרים?
 - משהו שאני רוצה לספר על עצמי
 - מורשת, דבר שהשפיעתי עליו גם לדורות הבאים
3. מתיישבים: סדרו את הכיסאות בשני מעגלים הפונים זה כלפי זה – מעגל חיצוני ומעגל פנימי, לפי מספר התלמידים. מחצית התלמידים יושבים במעגל החיצוני עם הפנים פנימה ומחצית התלמידים יושבים במעגל הפנימי עם הפנים החוצה. (לחלופין אפשר לסדר שתי שורות של כיסאות, כאשר מגיעים לסוף השורה יש לרוץ לתחילתה. אפשר גם לעשות את הפעילות בעמידה.)
4. מסבירים את הפעילות: זו פעילות ספיד-דייטינג בה עליכם להציג את הדמות שקיבלתם לתלמיד שמולכם תוך דקה וחצי. תוכלו לבחור, בכל פעם מחדש, כיצד תציגו את דמותכם (היעזרו בתשובות לשלוש השאלות שעל כרטיס הדמות שקיבלתם). לאחר הזמן הקצוב, התלמידים במעגל החיצוני יעברו כיסא אחד שמאלה ויציגו את דמותם לתלמיד הבא.
5. מפעילים שעון: לאחר דקה וחצי מזכירים להם להתחלף, ובתום שלוש דקות מודיעים להחליף "דייט".

חלק ב: דמות מופת בחיים שלי (10 דקות במליאה)

בפעילות התייחסנו לדמויות מופת היסטוריות, מה הפך אותן לדמויות מופת?

מפזרים בחדר את כרטיסי התכונות.

מסבירים: בפעילות היום התייחסנו לדמויות מופת היסטוריות, שהרבה מתכונותיהן מופיעות על גבי הכרטיסיות המפוזרות. לכל אחת ואחד מאיתנו יש אנשים שאנחנו למדים מהם, או שמהווים עבורנו מקור השראה והם מהווים דמות מופת עבורנו.

מזמינים את התלמידים לחשוב על דמות בחייהם המשמשת מקור להשראה, הערכה ולמידה, ועליהם לבחור 4 כרטיסיות עם תכונות שמאפיינות את הדמות (אפשר כמובן גם להוסיף תכונה שלא מופיעה בכרטיסיות).

משתפים מי הדמות שנבחרה ובזכות מה.

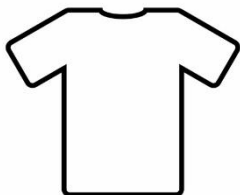
סיכום

היום הכרנו דמויות מופת היסטוריות מהתרבות היהודית, אך גם סביבנו יש דמויות שמשמשות לנו דוגמה ומופת, דמויות שאפשר ללמוד מהן. כל אחד מאיתנו עשוי להיות פעם דמות מופת לאחרים. מסיימים בנקודה למחשבה: במה כל אחד מכם יכול לשמש מודל לחיקוי לאחרים? מה אחרים יכולים ללמוד מהתכונות שלנו, ומהמעשים שלנו?

הבגד היהודי שלי (2-3 דקות)

התלמידים רושמים על הדף בצורת חולצה:

משהו מהפעילות שעניין אותם/ משהו חדש שלמדו/ משהו שהיה משמעותי עבורם/ דמות שמעוררת בהם השראה וכדומה.

חידות וחגים

בעקבות לוח השנה היהודי-ישראלי

משך הפעילות

45 דקות

אחד המרכיבים המרכזיים בזהות היהודית שלנו הוא הלוח העברי. בפעילות זו ניזכר במועדים חשובים בלוח העברי ובמאפייניהם. בסוף הפעילות נבדוק עם התלמידים באיזו מידה חגים אלה תופסים מקום בזהות היהודית שלהם.

ציוד

מחשב	מחשב	מחשב	מחשב	מחשב	מחשב
לוח	לוח	לוח	לוח	לוח	לוח
10	10	10	10	10	10
20	20	20	20	20	20
30	30	30	30	30	30
40	40	40	40	40	40
50	50	50	50	50	50
60	60	60	60	60	60

- מצגת [חידון](#)
- מחשב, מקרן ורמקולים
- לוח מחיק וטוש
- שופר
- רשימת שירי חגים להשמעה – אפשר לבחור [מבאן](#)
- דפים וכלי כתיבה לשתי קבוצות (לתחרות השירים)

מהלך הפעילות

בכניסת התלמידים לכיתה משמיעים ברקע את השיר "[בתשרי נתן הדקל](#)" של נעמי שמר

פתיחה וחלק א (5 דקות)

מסבירים כי לוח השנה העברי הוא מרכיב מרכזי בתרבות היהודית, החגים והמועדים מלווים את האדם כל השנה, ובכל שנה. אילו היו מבטלים את לוח השנה העברי על כל מועדיו, היהדות הייתה נראית שונה לגמרי. מה אנחנו יודעים על חגי ישראל? בואו נראה!

מתחלקים לשתי קבוצות

הצעה לחלוקת לקבוצות בדרך התואמת את תוכן הפעילות:

שואלים: מה אהוב עליכם יותר

- חנוכה או ל"ג בעומר
- סופגניות או לביבות
- חרוסת או מצות
- פורים או פסח

התלמידים יפנו לשני צידי החדר לפי העדפותיהם.
כאשר ייווצרו שתי קבוצות שוות, ממשיכים בפעילות.

חלק ב: משחקים (30 דקות)

מקרינים את [מצגת החידון](#).

שימו לב, מומלץ להקריין בתוכנת power point שנמצאת על המחשב ולא בתוכנת האנליין של אופיס, משום שכך מסומנות השאלות שכבר נענו. אם כן פתחתם בדפדפן, תוכלו לסמן בעצמכם את המשימות בטוש מחיק, בתנאי שההקרנה היא על לוח הכיתה ולא על מסך.
מטילים מטבע כדי לקבוע איזו קבוצה תהיה ראשונה.

מסבירים: הקבוצה הראשונה בוחרת שאלה, למשל חפץ ב-40 נקודות. קוראים בקול את השאלה. נציג אחד מהקבוצה יענה על השאלה, לאחר שהתייעץ עם חבריו. לחיצה על אייקון השעון בלוח מפעילה טיימר של 8 שניות.

אם הנציג ענה נכון, הקבוצה תקבל את הנקודות. אם לא – הקבוצה השנייה תקבל הזדמנות לענות עליה. לפעמים יתמזל מזלכם ולשאלה שבחרתם תהיה שאלת הימור המסומנת בכוכבית. הקבוצה תחליט אם היא מעוניינת לנסות לענות עליה. אם מצליחים, מקבלים עוד 10 נקודות, אם לא – מורידים לכם 10 נקודות. אם לא מצליחים לענות על שאלות ההימור הן לא עוברות לקבוצה השנייה.

שימו לב, שאלות ההימור נחמדות ומוסיפות עניין, אך בשלב מסוים הן עלולות להאט את קצב המשחק, לשיקול המדריך אם לאפשר אותן. יש להסביר לתלמידים ששאלות הימור יישאלו מדי פעם ולא תמיד נאפשר אותן.

כדי לגוון וכדי להגביר את המתח, עצרו את החידון מדי פעם, לביצוע משימה תחרותית. הקבוצה שניצחה בתחרות מקבלת 10 נקודות.
הצעות:

- תחרות שירי חגים
מחלקים לכל קבוצה דף וכלי כתיבה. על כל קבוצה לרשום בשתי דקות כמה שיותר שירי חג. הקפידו על מרחק בין הקבוצות, כדי שלא ישמעו אחת את השנייה. כל קבוצה בתורה שרה ההתחלה של שיר. אסור לחזור על שירים. הקבוצה ששרה הכי הרבה התחלות של שירים – מנצחת.
- נחשו מה השיר
המדריך משמיע כמה צלילים מאחד משירי החג שברשותו. קבוצה שמנצחת נכונה – מנצחת.

[סביבון סוב סוב סוב](#)

[חג פורים, חג פורים](#)

[עבדים היינו](#)

[שלומית בונה סובה](#)

- שירים מבולבלים
חלק משירי החגים התבלבלו. יש לקבוצות דקה להכין את עצמם לשיר את השיר לפי המנגינה החדשה שלו. על כל חברי הקבוצה להשתתף.
הצעות:

- באנו חושך לגרש במנגינה של חד גדיא
- סלינו על כתפינו במנגינה של שמחה רבה

● פסל אנושי

כל קבוצה תקבל נושא בתחום החגים. על התלמידים לבנות פסל אנושי, תוך דקה אחת בלבד, המייצג את הנושא. קבוצה שתשלב בצורה מקורית ומעניינת את כל המשתתפים בפסל – תנצח (נושאים אפשריים: מדורה, סוכה, מגן דוד, חומות ירושלים, עץ וכו'!)

דיון מסכם (10 דקות)

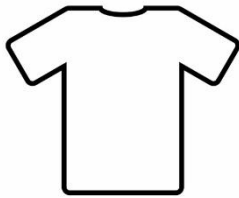
בפעילות זו ראינו שלכל חג יש מנהגים, חפצים, מאכלים וערכים הקשורים אליו. עוד ראינו שמאחורי כל חג ומנהג יש רעיון או ערך שהוא בא להזכיר לנו לחשוב עליו ולקיים אותו.

- דמיינו מצב שבו לא היו לנו חגים. האם זה היה משנה לכם? במה?
- מעבר לכיף שבחגיגת החגים, במה מעשירים אותנו החגים? מה הם מוסיפים לתרבות שלנו, מה הם נותנים לנו כעם? (אם התלמידים מתקשים אפשר להזכיר להם את הקטגוריות שהיו במשחק: סיפור החג, ערכים ומושגים בחגים ועוד.)

הבגד היהודי שלי (2-3 דקות)

התלמידים רושמים על הדף בצורת חולצה:

משהו מהפעילות שעניין אותם/ משהו חדש שלמדו/ משהו שהיה משמעותי עבורם/ חג אהוב עליהם וכדומה.

הקידוש והשימוש

תערוכת החפץ היהודי

משך הפעילות

45 דקות

החיים על פי המסורת היהודית מלווים בחפצים ייחודיים המכונים "תשמישי קדושה" או "תשמישי מצווה". המילה קדושה מעלה ברבים מאתנו תחושה של ריחוק, שגב ובנדלות. משהו שאנו שומרים על מרחק ממנו כדי לשמור על ייחודו. עם זאת, תשמישי הקדושה הם חלק שימושי ואינטגרלי מהמסורת היהודית. כפי שמשמע מהמושג **תשמישי קדושה** – הם נועדו לשימוש. יתרה על כך, עלינו לא רק להשתמש בהם, אלא ללמוד עליהם ועל הערכים שהם מייצגים. אנו יכולים גם לחדש אותם בהתאם לצרכים עכשוויים.

הקמת התערוכה

חשוב לתכנן מראש איפה תתקיים התערוכה. רצוי שתתקיים בחדר שיהיה פנוי לשימוש כל היום. הקבוצות יוזמנו כל אחת בנפרד במהלך היום.

ציוד

- חדר המאורגן בצורת מוזיאון, כיסוי השולחנות במפת "עלבד", חפצים מסודרים על שולחנות, העמדת השלטים המתאימים לכל שולחן.
- 10 כרטיסי משימות (בצורת אקורדיון)
- 10 כרטיסי מבדק (תשבצים)
- כרטיסיות הסבר לחפצים (תלויות על הקיר או מונחות על השולחן ליד החפצים).
- טוש מחיק לכל קבוצה

המיצגים:

שולחן 1 – ספר התורה ואבזריו

ספר תורה, מעיל, תיק, עצי חיים, יד, כתר, רימונים, טס, מטפחות

ספר התורה פתוח לעשרת הדיברות (שמות פרק כ', ב-יג)

שולחן 2 – חגים

שופר, חנוכייה, נרות, קערת סדר, קופסת אתרוג, רעשן

שולחן 3 – תפילה

טלית עם ציצית, תפילין (סגורות ופתוחות) כיפות מסוגים שונים, סידור (הכנה מראש – להכניס את הסימנייה לעמוד של שמע ישראל), אביזר עזר: מראה.

שולחן 4 – שבת

פמוטים עם נרות, מגש לחלה עם כיסוי, חלות, גביע קידוש, סט להבדלה כולל ציפורן

שולחן 5 – כל מיני

קופת צדקה ומזוזה, חופה (צילום), מגן דוד (חפצים שונים עם מגן דוד), נר זיכרון, שלט מזרח ולידו מפת העולם, שלטים לבשר וחלב.

מהלך הפעילות

פתיחה (5 דקות)

מאפשרים לתלמידים 5 דקות של התרשמות חופשית בתערוכה, ללא שום דברי פתיחה (מלבד הנחיה שלא לגעת בחפצים).

חלק א: ביקור בתערוכה (30 דקות, כולל בדיקת המשימות)

מברכים את התלמידים על הגעתם לתערוכה, שהוקמה במיוחד עבורם. מסבירים שהתערוכה עוסקת בחפצים יהודיים, מציגים את המושגים תשמישי קדושה (שהם חפצים שיש להם קדושה במסורת היהודית). מסבים את תשומת ליבם של התלמידים לכך שאלה חפצים אמיתיים, יקרי ערך, ושעליהם להתייחס אליהם בזהירות. התלמידים יעבדו בתערוכה בזוגות. כל זוג מקבל כרטיס משימה. על התלמידים להשלים את התשובות בכרטיס בטוש מחיק.

כללי הביקור בתערוכה:

- אין לנגוע במוצגים
- אין להשתהות ליד מוצג אחד יותר מדי זמן
- יש לעבוד על המשימות לפי הסדר!
- זוג שהשלים את המשימות שלו - יגיע למדריכים עם התשובות.

מחלקים לכל זוג שהשלים את המשימה את כרטיס המבדק שלו. שימו לב, על התלמידים להשלים בתשבץ רק את התשובות לשאלות שבכרטיסיית המשימה מסומנות בירוק.

בתחילת הפעילות, בזמן שהתלמידים מסתובבים בין התחנות וכאשר הם מתחילים לענות על החידות והמשימות, עליכם לפעול כשומרים במוזיאון. הורו להם להיות בשקט, לא להתקרב יותר מדי לחפצים, ובוודאי לא לגעת בהם. באיזשהו שלב תלמידים יתקשו לענות על חלק מהמשימות כי הן דורשות נגיעה

בחפצים. (במקרה וזה לא קורה, יש להעלות את הנקודה בעצמכם). על התלמידים לגלות היכן לשבץ את התשובות על פי מספר האותיות ובעזרת הרמזים שבתשבץ. לאחר שהתלמידים יגידו שהם חייבים לגעת בחלק מהחפצים כדי לענות על השאלות אמרו משהו בסגנון: "יודעים מה? אתם ממש צודקים! מה פתאום שאי אפשר לגעת... בעצם, חייבים לגעת! כמובן ... בכבוד, באחריות, ובזהירות... אך חקרו, מששו, הריחו ... הכירו!"

הדגישו: יש חפץ אחד שבו יש להיזהר – הקלף של ספר התורה. אפשר לגעת בכתב רק באמצעות ה"יד" או מטפחת.

חלק ב: שיחה בעקבות הפעילות וסיכום (10 דקות)

מקיימים שיחה סביב השאלות האלה:

- האם נתקלתם בחפץ שגם אצלכם במשפחה משתמשים בו?
- האם גיליתם מידע חדש על חפץ או תשמיש קדושה ומצווה שלא הכרתם?
- האם משהו שקראתם הפתיע אתכם?
- ספרו על חפץ מסוים שעניין אתכם במיוחד.

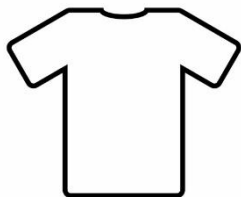
היה אפשר לחשוב שאנחנו במוזיאון אך אבל אנחנו ממש לא!

- מה ההבדל בין חפצים במוזיאון לתשמישי קדושה ומצווה?
- למה נוגעים בתשמישי קדושה?

סיכום

אפשר לראות סתירה פנימית בתוך הביטוי "תשמישי קדושה": תשמיש – הכוונה למשהו שמשתמשים בו; קדושה – דבר הנבדל מהשימושי היומיומי והמוחשי, נעלה יותר (כדאי לרשום על הלוח את המילה תשמישי קדושה).

בתרבות היהודית נועדו חפצים אלו לשימוש – לחיים – הם לא נועדו לראווה בלבד.

הבגד היהודי שלי (2-3 דקות)

התלמידים רשמים על הדף בצורת חולצה:

משהו מהפעילות שעניין אותם/ משהו חדש שלמדו/ משהו שהיה משמעותי עבורם/ חפץ יהודי שעניין אותם או שחשוב להם וכדומה.

תשובות לחידות

מילים המסומנות בירוק – תשובות שיש למלא בתשבץ
מילים המסומנות כאן באפור – תשובות שאינן מופיעות בתשבץ

קבוצה 1

1. אני גרה בבתיים של יהודים ... מה אני? **מזוזה**
2. בלעדי אי אפשר לקיים את המצווה המרכזית של ראש השנה .
א. מי אני? **שופר**
ב. ממה אני עשוי? קרן של **איל**
ג. כמה פעמים תוקעים ב? **מאה**
3. יש לגשת לחנוכייה
א. מי הכריע במחלוקת על הדלקת הנרות? בית **הלל**
ב. יש לסדר 5 נרות + שמש

❖ תיאור המתאים לחנוכייה: **מאירה**

ה	ז	ו	ז	מ			
			ה	א	מ		
			ל	י	א		
				ר	פ	ו	ש
		ל	ל	ה			

קבוצה 2

1. גשו לשולחן "תפילה".
אני עשוי משתי קופסאות שחורות
א. מי אני? **תפילין**
ב. לאילו חלקים בגוף קושרים אותי? **ראש ויד**
ג. מאיזה גיל? **שלוש עשרה**
2. גשו לשולחן "כל מיני".
אלי מכניסים פריטים בעלי ערך
א. מי אני? קופת **צדקה**
ב. מתן **בסתר**
3. תולים על משקופי דלתות
א. שם החפץ? **מזוזה**
ב. המצווה בתורה: וכתבתם **על** מזוזות **ביתך** ובשעריך
ג. משפט המופיע בצד האחורי של הקלף: **כוזב במוכס כוזב**
ד. ה' **אלהינו** ה'

❖ ביטוי מוכר המופיע במזוזה ובתפילין – **שמע ישראל**

	ה	ר	ש	ע	ש	ו	ל	ש
	ה	ז	ו	ז	מ			
				ל	ע			
			ך	ת	י	ב		
					ש	א	ר	
					ר	ת	ס	
	ו	נ	י	ה	ל	א		
			ן	י	ל	י	פ	ת

קבוצה 3

1. גשו למזוזה.
 - א. האדם שכותב את הטקסט שבמזוזה. מי אני? סופר סת"ם
 - ב. 3 דברים שכתובים על ידי: מזוזה, ספרי תורה, תפילין
2. אותי מדליקים ב"חג האורים"
 - א. מי אני? חמכיה
 - ב. למה מדליקים אותי? כדי לפרסם את הנס
 - ג. במשך כמה ימים מדליקים אותי? שמונה
 - ד. אני זהה למנורה – לא נכון
3. גשו לרעשן.
 - א. מגילת אסתר
 - ב. המן

❖ מקום שבו יש תשמישי קדושה רבים – בית כנסת

			ב					
	ן	י	ל	י	פ	ת		
			ם	ת	ס	ר	פ	ס
			י	י	כ	ו	ח	
			ס	נ				
			ם	ס	ר	פ		
			ו	ת				

קבוצה 4

1. גשו לשולחן "ספר התורה ואביזריו".
 - א. מי אני? ספר תורה
 - ב. הידיות עליהן מגלגלים את הקלף – עצי חיים

- ג. הטקסט שאליו פתוח ספר התורה – **עשרת הדיברות**
 2. שם הטקס שעושים בסוף השבת – **הבדלה**
 3. גשו לשולחן "חגים". מצאו את קערת הסדר.
חרוסת – המאכל המסמל את הטיט

❖ שם של אחד מספרי התורה - **בראשית**

						ה	ל	ד	ב	ה	
						ת	ס	ו	ר	ח	
									א		
						ת	ה	ד	י	ב	ר
						ם	י	י	ח	י	ע
						ה	ר	ו	ת		

קבוצה 5

1. גשו למיצג בנושא חג הפסח.
 א. מי אני? **קערת** הסדר
 ב. מאכל המסמל את החיים המרים של בני ישראל במצרים – **מרור**
 ג. מסמלות עבודות וחירות – **מצות**
 2. גשו לשלט מזרח
 א. תולים את השלט על קיר **מזרח**
 ב. המדינות בהן פונים מזרחה בזמן התפילה - ברזיל, צרפת, ארה"ב
 3. גשו לשולחן בנושא השבת
 הברכה שאומרים על היין – **קידוש**

❖ ערך הקשור לחג הפסח - **חירות**

					ח	ר	ז	מ
		ש	ו	ד	י	ק		
				ת	ר	ע	ק	
				ר	ו	ר	מ	
					ת	ו	צ	מ

קבוצה 6

1. ארבעת המינים שנוטלים ביחד בחג הסוכות –
 א. **אתרוג, הדס, לולב, ערבה**
 ב. החכמים המשילו את ההדס לעין
 ג. החכמים המשילו את הלולב לעמוד השדרה

2. גשו לשולחן "ספר התורה ואביזריו".

קישוטי ספר התורה:

א. כתר

ב. טס

ג. רימונים

3. גשו למיצג כיסויי ראש

א. איך קוראים לי – כיפה

❖ שם של טקס יהודי שיהודים מסורתיים עושים 3 פעמים ביום – תפילה

		ג	ו	ר	ת	א	
				ה	פ	י	כ
ם	י	נ	ו	מ	י	ר	
		ב	ל	ו	ל		
			ס	ד	ה		

קבוצה 7

1. גשו למיצג בנושא התפילה.

א. שם הספר ממנו מתפללים – סידור

ב. שמע

ג. הנושא שאין עליו תפילה בסידור – זום חופש

2.

א. חפץ יהודי שעליו התבסס דגל ישראל – טלית

ב. החוטים שיש בארבע כנפותיי – ציצית

3. גשו למיצג בנושא השבת.

א. מדליקים בכניסת השבת – נרות שבת

ב. שני ציוויים על השבת בתורה – "זכור" ו"שמור"

❖ ברכה מסורתית ומוכרת – שבת שלום

		ע	מ	ש				
			ת	ב	ש	ת	ו	נ
				ת	י	צ	י	צ
	ר	ו	מ	ש				
		ת	י	ל	ט			
			ר	ו	ד	י	ס	
ש	פ	ו	ח	ם	ו	י		

קבוצה 8

1. גשו לשולחן "כל מיני".
 - א. מי אני? **חופה**
 - ב. מי אני? **כוס**
2. גשו למיצג מגיני דוד.
 - א. מי אני? **מגן דוד**
 - ב. סמל זה מוכר גם בתרבויות אחרות – **נכון**
 - ג. חפץ עליו נמצא סמל זה – **דגל ישראל**
3. גשו למיצג השבת.
 - א. מי אני? **חלה**
 - ב. מניחים שתי חלות זכר ל**מן** שאכלו בני ישראל במדבר

❖ שם של דמות תנ"כית חשובה – **דוד המלך**

						ד	ו	ד	ן	ג	מ
						ה	פ	ו	ח		
					ל	א	ר	ש	י	ג	ד
									ה		
								ן	מ		
								ה	ל	ח	
							ס	ו	כ		

קבוצה 9

1. גשו לשולחן "כל מיני".
 - א. מי אני? **נר נשמה**
 - ב. מדליקים נר זיכרון ביום הזיכרון **לחללי צה"ל**, ביום הזיכרון **ליצחק רבין** וביום **השואה**.
2. גשו לשולחן "חגים".
 - א. שם הפרי – **אתרוג**
 - ב. האתרוג קשור לחג ה**סוכות**
3. גשו לשולחן "תפילה", שם נמצאים התפילין.
 - א. הטקסטים **דומים**
 - ב. תשובות 1 ו-4 נכונות:
 - **וקשרתם לאות על ירך**
 - שמע ישראל ה' אלוהינו ה' אחד
 - ושננתם לבניך
 - והיו לטוטפות בין עיניך

❖ מילה הקשורה ליום הזיכרון לשואה – **גבורה**

				ג	ו	ר	ת	א	
		ו	י	ב	ר	ק	ח	צ	י
			ת	ו	כ	ו	ס		
ה	מ	ש	נ	ר	נ				
			ל	ה	צ	י	ל	ל	ח

קבוצה 10

1. גשו לשולחן "תפילה".

א. מי אני? **טלית**

ב. החוטים שבארבע פינותיי – **ציצית**

2. גשו לשולחן "שבת".

א. מי אני? **גביע**

ב. באיזה נוזל מדובר – **יין**

ג. הברכה שאומרים על היין – **קידוש**

3.

א. שם הטקס שמתקיים בצאת השבת – **הבדלה**

ב. התבלין שיש בקופסת הבשמים – **ציפורן**

❖ שם של חפץ הנמצא בתערוכה – **תפילין**

			ת	י	ל	ט	
ו	ר	ו	פ	י	צ		
ת	י	צ	י	צ			
		ה	ל	ד	ב	ה	
ש	ו	ד	י	ק			
			ו	י	י		

עם הספר

היצירה היהודית במהלך הדורות

משך הפעילות

45 דקות

המחויבות של העם היהודי לספר הספרים הביאה לכך שבכל דור ודור יהודים מוצאים רלוונטיות בטקסט המקראי הקדום באמצעות הדרשה. לכל נערה ונער בני מצווה יש אפשרות ליצור דרשה על בסיס פרשת השבוע ולהביא אמירה ערכית משלהם שהיא גם רלוונטית וגם נשענת על יסודות עתיקים.

ציוד

- קישור לסרטון "[הדרשה](#)" (או עותק בדיסק און קי)
- דף סיפור נח והמבול
- 4 סטים של בלוני דיבור
- טושים מחיקים
- אביזרי תחפושת
- [מצגת](#) דוגמאות ל"ממים" (או קובץ PDF בדיסק און קי)
- מחשב, מקרן ורמקולים

מהלך הפעילות

פתיחה (5 דקות)

שחקו באיש תלוי עם המילים "עם הספר".

רמז: כינוי של העם היהודי. לאחר שהתלמידים מגלים את התשובה, שואלים: מדוע זה הכינוי שלנו? תשובה: בבסיס התרבות היהודית עומדת התורה וספרי הנביאים והכתובים – התנ"ך. מזה אלפי שנים "משוחח" העם היהודי עם התנ"ך, כל דור מוסיף את הפרשנות שלו ועל ידי כך מתנהלת "שיחה" בין הדורות. שיחה נמשכת זו קשורה גם לבר מצווה ובת מצווה, וזאת נראה בהמשך הפעילות.

חלק א: סרטון (5 דקות)

מקרינים לתלמידים את סרטון "[הדרשה](#)" המתמקד בדרשה שיוני מכין לקראת בר המצווה שלו. למקרה שיש בעיה במחשב או במקרן נדלג על השלב הזה.

חלק ב: שיתוף ודיון בעקבות הסרטון (10 דקות)

בודקים אם התלמידים הבינו את מה שנאמר בסרטון:

חלק ד: שיתוף ממים וסיכום (10 דקות)

מציגים את הממים של התלמידים, ומשוחחים. כל קבוצה מסבירה למה התכוונה. לאחר שהתלמידים הציגו את הממים שלהם אפשר להראות להם גם את הדף השלישי במצגת (או בקובץ ה-PDF), האיור של אנגלמאיר לפרשת נוח:

שיחת סיכום

- מה אנחנו "מרוויחים" מכך שאנחנו מתבססים על הסיפור המקראי כדי להביע רעיון או מסר כלשהו? (למה בדרשה לא מתבססים רק על ספר עכשווי, על סדרה בטלוויזיה וכדומה?) הסבירו לתלמידים שלא רק אנחנו מרוויחים – גם התרבות היהודית מרוויחה, כי כך המקורות העתיקים נשארים רלוונטיים ומשמעותיים.

הבגד היהודי שלי (2-3 דקות)

התלמידים רושמים על הדף בצורת חולצה: משהו מהפעילות שעניין אותם/ משהו חדש שלמדו/ משהו שהיה משמעותי עבורם/ סיפור מהתנ"ך אהוב עליהם וכדומה.

העם היהודי

זהות יהודית מסביב לעולם

משך הפעילות

90 דקות

תלמידים החיים בישראל יודעים מעט מאוד על חייהם של יהודי התפוצות. חשוב לדעת במה אנחנו דומים ליהודים החיים בחו"ל ובמה אנחנו שונים מהם, ולהכיר מעט את אורחות החיים של יהודים בחו"ל: העושר התרבותי, הרב-גוניות וגם האתגרים שיש בהם. לעתים יש נטייה בארץ לזלזל ביהודים החיים בחו"ל, פעילות זו באה לחשוף את הפנים היפים של החיים היהודיים בחו"ל וכדי לעורר תחושת קשר עם יהודי התפוצות. המודעות לקהילות היהודיות השונות בעולם עשויה לחזק גם את הזהות היהודית של התלמידים, על ידי כך שהם יכירו בעובדה שכולנו מהווים חלק ממארג רחב ועשיר, שקיים (גם) רחוק מגבולות המדינה. היכרות זאת עשויה גם להגביר את התובנה שליהדות יש גוונים רבים. תוך כדי הכרות בסיסית עם קהילות שונות, נעמוד גם על המשותף והשונה שיש בינינו.

ציוד

- רשימת שאלות לפאנל
- 4 עותקים של המשחק: דף הוראות, לוח משחק, כרטיסיות מידע על הקהילות, כרטיסיות שמות הקהילות, כרטיסיות משימה, קובייה וחיילי משחק
- מחשב, מקרן ורמקולים
- [מצגת](#) חידון על יהודי העולם (או קובץ PDF בדיסק און קי)
- [סרטון](#) של ילדים מחו"ל (או עותק בדיסק און קי)

מהלך הפעילות

חלק א (10 דקות)

פאנל "היהדות ואני" (אם יש בעיה במחשב או במקרן יש לדלג על הפאנל, כי הוא רק משמעותי אם אפשר להקרין בהמשך את הסרטון עם ילדים יהודיים מסביב לעולם).

מזמינים שלושה תלמידים להשתתף בפאנל. מסבירים לתלמידים שהשאלות אינן שאלות ידע, אין להן תשובה נכונה או שגויה, ושאלה יש שאלה שיעדיפו לא לענות עליה, יוכלו לומר "עבור". אפשר לשאול כמה תלמידים את אותה שאלה.

1. מהו המאכל האהוב עליכם?
2. יש לכם תחביב כלשהו?
3. מהו החג האהוב עליכם?

4. אילו מנהגים יהודיים מתקיימים במשפחה שלכם? (אם הם מתקשים לחשוב על רעיונות אפשר לרמוז: כשרות, נרות שבת, ביקור בבית הכנסת, מזוזה, לימוד תורה... ועוד.) אם יש לא יהודים אפשר לשאול על מנהגים דתיים אחרים או ישראלים.
5. האם העובדה שאתם יהודים חשובה לכם? מדוע? אם מישהו לא יהודי אפשר לשאול על הזהות הדתית או הלאומית שלו.
6. איזו מההגדרות הבאות מתאימה יותר לזהות שלכם: "ישראלי/ ישראלית" או "יהודי/ יהודייה"? משהו אחר?

מודים לתלמידים על השתתפותם, ומבטיחים להם שנחזור לשאלות אלו בהמשך הפעילות.

חלק ב: חידון (5 דקות)

הציגו לתלמידים חידון: מה ידוע לכם על יהדות התפוצות?

אחרי החידון מעלים שאלות רטוריות:

- איך זה לחיות כיהודי בחו"ל?
 - במה יהודים בחו"ל דומים לנו ובמה אנחנו שונים מהם?
 - מה משותף לכולנו כיהודים?
- בשאלות אלו ועוד נעסוק בפעילות זו.

חלק ג: משחק היכרות עם קהילות שונות (45 דקות)

באמצעות משחק סביב מפת העולם וכרטיסי מידע, נלמד על קהילות יהודיות שונות ברחבי העולם. בסוף המשחק, שיתוף: עובדה אחת שלמדתי.

חלק ד: הקרנת סרטון של ילדים יהודיים ברחבי העולם (5 דקות)

מקרינים את הסרטון "נעים להכיר – ילדים יהודיים ברחבי העולם".

מזכירים לתלמידים את מהלך הפעילות: התחלנו בפאנל, בו חלק מהתלמידים ענו על שאלות הקשורות לקשר שלהם ליהדות. לאחר מכן, למדנו קצת על קהילות יהודיות ברחבי העולם. כעת, נעבור מהתמונה הכללית של קהילות העם היהודי לרמת הפרט – נשמע מילדים יהודיים סביב העולם, מה הקשר שלהם ליהדות. כפי שתראו, ילדים אלה התבקשו לענות על שאלות דומות לשאלות ששאלנו אתכם בתחילת הפעילות.

בואו נבדוק מה המשותף ביניכם, ומה מבדיל.

שיתוף במליאה וסיכום (15 דקות)

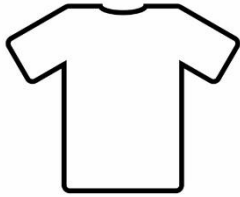
- היזכרו בפאנל שקיימנו בתחילת הפעילות. האם היו דברים שהפתיעו אתכם בתשובות של חבריכם? פרטו.
- האם היו דברים שהפתיעו אתכם בתשובות של הילדים שבסרטונים? פרטו.

- למי שיש בני משפחה יהודים הגרים בחו"ל – האם לדעתכם הם היו עונים לשאלות בצורה דומה למה ששמענו בסרטון?
 - בעקבות ההיכרות הקצרה שעשינו באמצעות הסרטון: האם יש דמיון ביניכם ובין התלמידים בסרט? האם הדמיון רב על הנבדל, או להיפך?
 - פרטו 5 עובדות חדשות שלמדתם על יהדות התפוצות
- מסכמים: בפעילות זו הכרנו מעט את יהדות התפוצות, עמדנו על המשותף והמבדיל בינינו. ראינו שיש חיים יהודיים תוססים ומגוונים ברחבי העולם, כל קהילה ייחודית ומוסיפה עושר לפסיפס היהודי.

הבגד היהודי שלי (2-3 דקות)

התלמידים רושמים על הדף בצורת חולצה:

משהו מהפעילות שעניין אותם/ משהו חדש שלמדו/ משהו שהיה משמעותי עבורם/ קהילה יהודית שמסקרנת אותם וכדומה.

יש לזה ערך

ערכים בתרבות היהודית

משך הפעילות

45 דקות

מתחילת דרכה ועד היום עוסקת התרבות היהודית בערכים שאמורים להנחות את האדם ואת החברה בכל פעולה. רבים מערכים אלה הם אוניברסליים, אך הם בעלי ייחוד ואופי יהודי כיוון שהם מובעים בשפה יהודית ובלבוש יהודי. בפעילות זו התלמידים יתנסו בבניית מבנים המסמלים חברה צודקת המבוססים על ערכים מהתרבות היהודית.

ציוד

- **מצגת** פתיחה (או קובץ PDF בדיסק און קי)
- 4 סטים של לבני בנייה
- דפים עם מדבקות ערכים

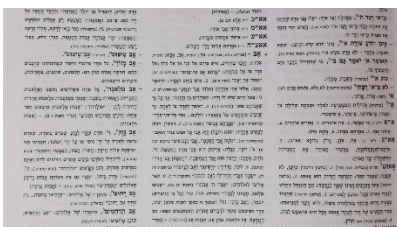
<p>חברות יקנה לך חבר (משנה אבות, א, 1)</p>	<p>אֲהַבְתָּ לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ (ויקרא יט, יח)</p>	<p>דבור ראוי נצור לשונך מרע (תהילים לד, יד)</p>
---	--	--

מהלך הפעילות

פתיחה (5 דקות)

מקריבים **מצגת** (או קובץ PDF) עם החידה הבאה:

מה המשותף לשלוש התמונות האלה? (אם התלמידים מתקשים לענות, אפשר לעזור עם הרמזים, אך רק לאחר שניסו לפצח לבד. כדאי לחשוף את הרמזים מהסוף – להתחיל עם הרמז של דף המילון)

”ואהבת לרעך כמוך”

התשובה: כולן קשורות למושג ערך (במובניו השונים). בפעילות הבאה נעסוק בערכים יהודיים.

מבקשים מהתלמידים להציע דוגמאות לערכים יהודיים.

שואלים: איזה קושי יכול לצוץ כאשר חברה תרצה לבסס את עצמה על ערכים מסוימים? (יהיה קשה להגיע להסכמה מה הם הערכים החשובים ביותר והחשובים פחות). מספרים לתלמידים שבפעילות הבאה נתנסה קצת בהחלטות לגבי ערכים.

חלק א: בניית ארמון הערכים (20 דקות)

מחלקים את התלמידים לקבוצות של 4-5 תלמידים.

מסבירים את המשימה:

אתם אדריכלים שאמורים לתכנן את ארמון הערכים בעיר מגורכם. מקום בו מתקיימות פעילויות שונות ומגוונות העוסקות בקידום חברה ערכית ובטיפוח התנהגות ערכית בחברה. במקום יתקיימו אירועי תרבות, סמינרים, תערוכות וכו'. תכננו מקום שיוכל לספק לציבור השראה ערכית לחייהם האישיים והציבוריים. תכננו הארמון פתוח לאדריכלים נוספים והתחרות ביניהם גדולה. אתם רוצים מאוד לזכות בתחרות היוקרתית!

הסבירו את הכללים ואת חישוב הניקוד: (מומלץ לרשום על הלוח)

הכללים

- יש לכם 20 דקות לבנות את הארמון הקבוצתי שלכם.
- המבנה יכול לקסומו 10 ערכים שנראים לכם חשובים במיוחד
- הדביקו את המדבקות על הלבנים ושלבו במקום שיעיד על חשיבותם בעיניכם. הדגישו שהמטרה היא לחשוב היטב אילו ערכים חשובים במיוחד כדי להצטמצם ל-10.
- אם יש ערך שנראה לכם חשוב ואינו מופיע על הקוביות – רשמו על מדבקה ריקה והוסיפו לאחת הקוביות.

חישוב הניקוד

- עמידה בכללים ובדרישות, למשל, האם הדביקו מקסימום 10 מדבקות, עמדו בזמנים וכדומה (20 נקודות)
- אסתטיקה ויפוי (20 נקודות)
- עבודה קבוצתית (20 נקודות)
- ההסבר שהקבוצה תציג לשאלה: כיצד הארמון שלה מציג את הערכים החשובים ביותר לחברה צודקת? (40 נקודות)

כעת מחלקים את המדבקות מהן הם בוחרים עשרה ערכים בהם ישתמשו בבנייה.

כל קבוצה שבחרה את המדבקות בהן תשתמש מקבלת חבילת לבנים והם מתחילים בבנייה.

שימו לב! אל תחלקו את הלבנים לקבוצה לפני שבחרה את עשרת הערכים.

אם קבוצה סיימה מוקדם, אפשר לתת להם משימה נוספת: עליהם להציע שלושה חוקים שמשקפים ערכים שבחרו. עם תום הזמן קוראים לכולם להפסיק, גם מי שלא סיים.

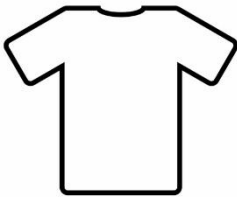
חלק ב: סיור המדריכים וניקוד (5 דקות)

כל קבוצה תציג את הארמון שבנתה לפני המדריכים והם יעניקו לה ניקוד. מזמינים את התלמידים לסייר בין הארמונות, להתרשם ממה שהקבוצות האחרות עשו. מכריזים על הארמון המנצח.

חלק ג: סיכום במליאה (10 דקות)

משוחחים בעקבות ההתנסות:

- האם היו ביניכם חילוקי דעות בנוגע לבחירת הערכים? אפשר לבקש מכל קבוצה לספר על ערך אחד שלגביו היה וויכוח.
- האם במהלך הבנייה היו ערכים שבאו לידי ביטוי בפעילות הקבוצתית? (למשל – שיתוף פעולה, ויתור, כבוד הדדי ועוד). בקשו מהם דוגמאות.
- לפי הניסיון הקצר הזה, האם לדעתכם יש ערך שעלינו להתאמץ קצת יותר לגביו?
- רוב הערכים הם אוניברסליים, כלומר גם אנשים בדתות שונות ובתרבויות שונות מאמינים בחשיבותם. האם שמתם לב שלכל ערך יש מקור יהודי – מהתורה או מספרים אחרים? (הרימו לבנה וקראו את המקור). מה זה משנה שערך כלשהו מוזכר גם בתורה, או במקור יהודי אחר? (לערכים אלו היסטוריה ארוכה בתרבות שלנו, הם לא חדשים, במשך דורות האמינו בחשיבותם.)

הבגד היהודי שלי (2-3 דקות)

התלמידים רושמים על הדף בצורת חולצה:

משהו מהפעילות שעניין אותם/ משהו חדש שלמדו/ משהו שהיה משמעותי עבורם/ ערכים שחשובים לי וכדומה.

רשימת הערכים

חֲבֵרוֹת	צִוּנוֹת
יִקְנֶה לְךָ חֵבֶר (משנה אבות, א, ו)	לְהִיּוֹת עִם חֶפְשִׁי בְּאַרְצִנוּ (התקווה, נפתלי הרץ אימבר)
דְּבַר רָאִי	הַכְּנֶסֶת אוֹרְחִים
נִצֵּר לְשׁוֹנֵךְ מֵרַע (תהילים לד, יד)	וְהָיוּ מְקַבְּלִים אֶת כָּל הָאָדָם בְּסֶבֶר פְּנִים יְפוֹת (משנה אבות, א, טו)
אֲכַפְתִּיּוֹת	יֵשֶׁר
וְאֶהְבֶּתְ לְרַעֲךָ כְּמוֹךָ (ויקרא יט, יח)	מְדַבֵּר שֶׁקֶר תִּתְחַק (שמות כג, ז)
זְהִירוֹת	פְּלוֹרְלִיזִים (ריבוי דעות)
וְנִשְׁמַרְתֶּם מְאֹד לְנַפְשֵׁיכֶם (דברים ד, טו)	
הַתְחַשְּׁבוּת בְּאֵחֵר	

"אל ואלו דברי אלוהים חיים" (תלמוד בבלי, מסכת עירובין דף יג, עמוד ב)

"מה ששנוא עליך לא תעשה לחברך" (תרגום מתלמוד בבלי, מסכת שבת, דף לא, עמוד א)

נְדִיבוּת

פְּתַח תְּפִתַּח אֶת יָדְךָ (דברים טו, ח)

שְׁלוֹם

הוּי מִתְלַמְּדוֹ שֶׁל אֶהְרֹן, אוֹהֵב שְׁלוֹם וְרוֹדֵף שְׁלוֹם (משנה אבות א, יב)

חִירוּת

"בכל דור חייב אדם לראות את עצמו כאילו יצא ממצרים" (הגדה של פסח, מתוך התלמוד)

קְהִילָה

שֶׁבֶת אַחִים גַּם יַחַד (תהילים קלג, א)

כִּיבוּד הוֹרִים

"כְּבֹד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ (שמות כ, יא)

עֲנָה

"לעולם יהא האדם ענוותן [ענו] כהלל"

צְדָקָה

צְדָקָה צְדָקָה תִּרְדֹּף (דברים, פרק טז, פסוק כ)

(תלמוד בבלי, מסכת שבת, דף ל, עמוד ב)

אֲמוּנָה

שָׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד (דברים ו, ד)

שְׁמִיחָה

וְהֵייתָ אֶף שְׂמִיחַ (דברים טז, טו)

כְּבוֹד לְאַחֵר

אִפּוּק אֵיזְהוּ גְבוּרָה? הַפּוֹבֵשׁ אֶת יִצְרָו (משנה אבות, ד, א)

אֵיזְהוּ מְכַבֵּד? – הַמְּכַבֵּד אֶת הַבְּרִיּוֹת (משנה אבות, ד, א)

עֲרֵבוּת הַדָּדִית

"כל לישראל ערבים זה בזה" (מדרש ספרא, בחוקתי, ז, ה)

אַחֲרֵיּוֹת אִישִׁית

אִם אֵין אֲנִי לִי, מִי לִי? (משנה אבות, א, יד)

כְּבוֹד לְכָל אָדָם

בְּצֵלֶם אֱלֹהִים בָּרָא אֶתוֹ [את האדם] (בראשית א, כז)

"בל תשחית [תהרוס]" (תלמוד בבלי, מסכת בבא קמא, דף צא, עמוד ב)

שְׁמִירַת הַסְּבִיבָה

דְּאָגָה לְבַעֲלֵי חַיִּים

"צער בעלי חיים" (תלמוד בבלי, מסכת בבא מציעא, דף לב, עמוד א)

הבגד היהודי שלי

פעילות מסכמת

משך הפעילות

שעה

בפתיחת הסמינר הצגנו את הרעיון שכל אחד אחראי לתפור את הבגד היהודי שלו, כלומר, לברר אילו רכיבים בתרבות היהודית משמעותיים לו. במהלך הסמינר נגענו בקצרה בחלק מרכיבים אלו. בפעילות הסיום נחזור על מה שעברנו ולמדנו במהלך הסמינר, ונאפשר לתלמידים לבטא את יהדותם דרך עיצוב חולצת טי, המסמלת את ה"בגד היהודי" שלהם.

ציוד

- [סרטון](#) מסכם (או עותק בדיסק און קי)
- מחשב, מקרן ורמקולים
- חולצות טי לבנות כמספר התלמידים
- טושים פרמננטיים בצבעים שונים

מהלך הפעילות

חלק א (10 דקות)

לפני שמתיישבים מבקשים מהתלמידים להביא איתם את הדף בצורת החולצה עליו רשמו לאורך הסמינר. חוזרים ביחד עם התלמידים על הנושאים השונים בהם עסקנו בסמינר. אפשר לעשות את זה לפי הסדר: במה התחלנו? מה הייתה הפעילות הבאה? מה עשינו בה? כדי לעשות את זה בצורה משחקית, מפזרים על הרצפה חפצים או כרטיסים, כל אחד מרמז על יחידה בסמינר.

חלק ב: סרטון ופעילות יצירה מסכמת (30 דקות)

- מספרים לתלמידים שיש מישהו שרוצה להיפרד מהם, והקרינו את [סרטון הסיכום](#).
- בשלב זה, כווננו את התלמידים למשימת העיצוב של החולצות. כל אחת ואחד ינסו לדמיין מה באמת חשוב להם בבגד היהודי שלהם. או בנמשל, מה הדברים שחשובים לכם ביהדות, מה תרצו לאמץ לעצמכם מתוך כל העושר שנחשפתם לו במהלך הסמינר. עליהם להיעזר במה שרשמו על הדפים לאורך הסמינר.

חלק ג: שיתוף וסיכום (15 דקות)

- מזמינים את התלמידים להציג את החולצות ולספר על כמה מהרכיבים שבחרו לכלול בחולצה – ומדוע בחרו אותם.
- אפשר לסגור את הסמינר עם סבב של "משפט אחד" – כל אחד משתף בקצרה רעיון/ חוויה/ הרגשה שאיתה הם יוצאים מהסמינר.

